

ปัจจัยสำคัญ 9 ประการที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพและระบบสุขภาพ ได้แก่ โครงสร้างประชากร การเมือง เศรษฐกิจ เทคโนโลยี การคมนาคมขนส่ง อาหารและเกษตรกรรม สิ่งแวดล้อม โรคอุบัติใหม่/โรคอุบัติซ้ำ/โรคระบาด และลักษณะเฉพาะของคนไทย (รูปที่ 1) จะเห็นได้ว่า ปัจจัยเหล่านี้มีทั้งที่ทำให้คนไทยมีสุขภาพดีขึ้นและแย่ลงเมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์ปัจจุบัน บางปัจจัยจะเพิ่มความต้องการบริการสุขภาพ และกลยุทธ์การคุ้มครองผู้บริโภคที่มีความเข้มแข็งมากขึ้น บางปัจจัยอาจทำให้ต้องเร่งเสริมสร้างขีดความสามารถด้านการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีของประเทศ ดังนั้น หากองค์ประกอบของระบบสุขภาพได้รับการ “ออกแบบ” และ “พัฒนา” ไปในทิศทางที่เหมาะสมกันได้ “ระบบสุขภาพที่พึงประสงค์” ก็จะช่วยเพิ่มผลกระทบทางบวกจากแต่ละปัจจัย รวมทั้งช่วยป้องกันหรือลดผลกระทบทางลบในขณะเดียวกัน

รูปที่ 1 ปัจจัยที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพและระบบสุขภาพของไทยในอีก 20 ปีข้างหน้า

ระบบสุขภาพที่พึงประสงค์ ของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2576

เน้นสร้างเสริมและป้องกันโรค

ข้อค้นพบจากโครงการ “มองไกล วิจัยสุขภาพ” ระบุว่า ระบบสุขภาพที่พึงประสงค์ของประเทศไทยในอีก 2 ทศวรรษข้างหน้าควรเน้นการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในระดับบุคคลมากกว่าการรักษาพยาบาลและฟื้นฟูสมรรถภาพ โดยใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการให้ข้อมูลที่รอบด้านแก่ประชาชนเพื่อช่วยตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ควรส่งผลในระยะยาวให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของประชาชนอีกด้วย

คนไทยคิดเป็น แยกแยะได้

ประชาชนในอนาคตจำเป็นต้องได้รับการปลูกฝังความรู้เรื่อง ‘health literacy’ ซึ่งหมายถึงการมีความรู้และความเท่าทันด้านสุขภาพ สามารถ “คิดเป็น” และ “แยกแยะได้” มีความสามารถในการสืบค้นข้อมูลสุขภาพว่าข้อมูลสุขภาพใดน่าเชื่อถือ รวมถึงมีความตระหนักถึงความเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยที่เป็นผลมาจากพฤติกรรมของตนเองเพื่อใช้ในการดูแลสุขภาพของตนเองและคนใกล้ชิด

มีสิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวย

ในการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคนั้นจำเป็นต้องพัฒนาสภาพแวดล้อม โดยในชุมชนควรมีพื้นที่ออกกำลังกายที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย มีอาหารที่มีคุณภาพและปลอดภัย มีระบบติดตามและตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมและอาหารอย่างเข้มงวด และมีการลงโทษผู้ผลิตสินค้าที่ทำให้เกิดผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมในระดับสูงสุด มีที่อยู่อาศัยและการขนส่งสาธารณะที่ได้รับการออกแบบให้เหมาะสมกับการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุ

DNA ช่วยเตือน ไม่เจ็บป่วย ลดย่อนภาชี

นอกจากนี้ระบบสุขภาพในอนาคตยังสามารถคำนวณและประเมินผลลัพธ์ด้านสุขภาพจากกิจกรรมในชีวิตประจำวันของแต่ละบุคคลเพื่อส่งสัญญาณเตือนถึงภัยและปัญหาด้านสุขภาพที่กำลังจะเกิดขึ้นได้อีกด้วย ข้อมูลเหล่านี้จะถูกเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบและมีความละเอียดถึงระดับ DNA โดยการเชื่อมโยงข้อมูลจะช่วยให้ผู้รับบริการสามารถนัดหมายเพื่อขอรับบริการได้อย่างรวดเร็ว และข้อมูลในระดับ DNA จะช่วยให้ข้อมูลแก่ผู้ให้บริการถึงข้อควรระวังและทางเลือกในการรักษาที่จำเพาะต่อบุคคลมากขึ้น

ข้อมูลด้านสุขภาพข้างต้นจะเชื่อมโยงกับระบบประกันสุขภาพที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบค่าบริการ เช่น การร่วมจ่ายในกรณีที่เป็นโรคทั่วไปไม่ร้ายแรงและมีค่าใช้จ่ายน้อย หรือเป็นโรคจากพฤติกรรมการใช้ชีวิตของตนเอง โดยจะเชื่อมโยงกับระบบภาษีซึ่งผู้ดูแลสุขภาพร่างกายตนเองให้ปลอดภัยจากโรคโดยเฉพาะโรคที่เกิดจากพฤติกรรมเสี่ยงของตนเองจะได้รับการลดหย่อนภาษี

 Find Health Station	 Health News	 Alternative Medicine	 DNA Improvement
 Food/Exercise	 Healthy Tax	 Health Finding System	 Healthy Database
◎ Smart Health		◎ Smart Living	
◎ Better Care Service		◎ Identity Confirm	

2033 Thailand Health Station

รูปที่ 2 การใช้งาน Health Kiosk

ยกระดับบริการด้วยเทคโนโลยี

เทคโนโลยีในอนาคตควรถูกนำมาใช้ในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับเปลี่ยนรูปแบบการรับบริการที่สถานบริการที่แออัดไปเป็นการรับบริการจาก “ตู้บริการสุขภาพ (Health Kiosk)” ที่ตั้งอยู่ในแต่ละชุมชนซึ่งมีเป้าประสงค์อยู่ที่การเป็น entry point ที่ให้ความสะดวก รวดเร็ว เข้าถึงและใช้งานได้ง่าย โดย Health Kiosk นี้สามารถตรวจสุขภาพเบื้องต้นและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับแต่ละบุคคลซึ่งครอบคลุมคำแนะนำด้านสุขภาพที่จำเป็น เช่น การเลือกรับประทานอาหาร การออกกำลังกายและการออกกำลังกาย รวมทั้งยังสามารถเชื่อมโยงกับระบบบริการอื่น ๆ ในระดับสูงขึ้นไปเพื่อการส่งต่อผู้ที่ตรวจพบว่ามีภาวะเจ็บป่วยได้อีกด้วย

สุขภาพดีทุกช่วงวัย

ในอีก 20 ปีข้างหน้า แต่ละช่วงชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตายจะมีสุขภาพที่ดีด้วยการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค เด็กเกิดใหม่เป็นเด็กที่ปราศจากโรคทางพันธุกรรมและความผิดปกติแต่กำเนิดที่ป้องกันได้ ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและรับวัคซีนที่ครบถ้วน วัยรุ่นดำเนินชีวิตโดยปราศจากปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ เช่น ไม่ดื่มสุรา ไม่สูบบุหรี่และเสพติด และไม่ตั้งครมภ์ก่อนวัยอันควร วัยทำงานได้ทำงานและอยู่อย่างมีความสุขในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพแข็งแรงเพื่อสร้างผลผลิตให้กับประเทศ ในวัยชรามีความสุข ราวอย่างมีคุณค่า และในช่วงสุดท้ายของชีวิตควรจากไปอย่างสงบที่เปรียบเสมือน “การร่วงโรยอย่างสง่างาม” และสมศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และไม่ใช้เทคโนโลยีเพื่อให้ชีวิตอยู่ต่อไปโดยไม่เพิ่มคุณภาพชีวิต

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผู้เขียน

การพัฒนาระบบสุขภาพในปัจจุบันไปสู่ “ระบบสุขภาพที่พึงประสงค์” จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน ประชาสังคม และประชาชน ตลอดจนการกำหนดนโยบายและจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม ซึ่งการวิจัยด้านสุขภาพไม่ว่าจะเป็นการวิจัยในสาขาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน (basic sciences) สาขาชีวการแพทย์ (bio-medicine) สาขานโยบายและระบบสุขภาพ (health policy and systems) และสาขาพฤติกรรมศาสตร์ (behavioral science) เพื่อสร้างหลักฐานและองค์ความรู้ที่จำเป็นในการตัดสินใจจะเป็นหนึ่งในกลไกสำคัญ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานบริหารงานวิจัย ทุนวิจัย สถาบันวิจัย และหน่วยงานพัฒนานโยบายด้านสุขภาพซึ่งจะเป็นผู้ใช้ประโยชน์จากผลการวิจัยควรร่วมกัน

ทรงยศ พิลานันต์

นักวิจัย

โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ

ดร.อินทิรา ยมาภัย

นักวิจัย

โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ

1 พัฒนาขีดความสามารถของระบบวิจัยด้านสุขภาพของประเทศให้เกิดความเข้มแข็ง

2 มีแนวนโยบายด้านการวิจัยที่สอดคล้อง รองรับกับความต้องการงานวิจัยและองค์ความรู้ที่จำเป็นในอนาคต

ติดตามรายงานฉบับสมบูรณ์ได้ที่ www.hitap.net/healthysereach

เอกสารนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง

“การจัดลำดับความสำคัญงานวิจัยด้านสุขภาพสำหรับประเทศไทย” โดย

ดร.อินทิรา ยมาภัย

นายคณาภรณ์ ธนธรรมเจริญ

ดร. ภญ.ศิตาพร ยังก

ภญ.ธนพร บุษบาโล

ภญ.สุธาสินี คำหลวง

นางสาวสรวิญญา ใจกล้า

นายทรงยศ พิลานันต์

ดร. ภญ.ศรีเพ็ญ ดันติเวส

ภญ.พิศพรรณ วีระยิ่งยง

ดร. นพ.ยศ ศิริวัฒนานนท์

นางสาวชุตินา คำดี

ติดต่อ:

โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ

อาคาร 6 ชั้น 6 กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

อำเภอเมือง นนทบุรี 11000

โทรศัพท์: 02-591-8161, 02-590-4375 และ 02-590-4549

โทรสาร: 02-590-4374 และ 02-590-4369

อีเมล: hitap@hitap.net

เว็บไซต์: www.hitap.net

HITAP

HITAP_THAI

HITAP THAI

HITAP.NET

HITAP
Health Intervention and Technology Assessment Program

